

Wils(on)bekwaamheid en de (on)geldigheid van testamenten

VFP 2020/55

1. Inleiding

De notaris is poortwachter. Dat blijkt uit de taken die notarissen hebben in het kader van fraudebestrijding, maar ook in het kader van de bescherming van de belangen van hun cliënten en van andere partijen die betrokken zijn bij een rechtshandeling. Dit artikel gaat niet over fraudebestrijding; wij proberen duidelijk te maken wat de rol van notarissen is bij de bescherming van hun cliënten en dan met name waar het de toetsing betreft van de wilsbekwaamheid.

De toetsing van de wilsbekwaamheid is van belang op ieder moment waarop iemand een rechtshandeling ten overstaan van een notaris verricht. Dit speelt dus bijvoorbeeld wanneer een woning wordt overgedragen, een hypotheek wordt gevestigd, een vennootschap wordt opgericht, een testament wordt gemaakt of een levenstestament wordt opgesteld. In alle gevallen moet de notaris zich ervan overtuigen dat iemand in staat is zijn wil te bepalen, om deze vrij te uiten en om te begrijpen wat in de akte is bepaald.

Uit de (tucht)rechtspraak blijkt dat de vragen omtrent de wilsbekwaamheid vooral naar voren komen in de familierechtpraktijk en dan met name bij het opstellen van levenstestamenten (algehele volmachten) en testamenten. Ongetwijfeld heeft dit te maken met de emoties die vaak komen kijken bij de afwikkeling van een nalatenschap.

Wij zullen een aantal van deze (tucht)uitspraken in dit artikel behandelen, maar voordat wij dit doen, schetsen wij het kader waarin vraagstukken omtrent de wilsbekwaamheid zich kunnen voordoen. Ook zullen wij aangeven wat de richtlijnen zijn die vanuit onze beroepsorganisatie (de KNB, Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie) in samenwerking met specialistenverenigingen (zoals de EPN, de Vereniging van Estate Planners in het Notariaat) gegeven worden. In dit artikel wordt met name gekeken naar de wilsbekwaamheid bij het opstellen van testamenten, maar vanzelfsprekend geldt hetgeen hierover wordt aangegeven ook bij het opstellen van andere notariële akten.

¹ Mr. E. (Eri) Saito is kandidaat-notaris bij VBC Notarissen te Amersfoort. Mr. J.L. (Hanneke) Linthorst is kandidaat-notaris bij VBC Notarissen te Amersfoort en bestuurslid van de EPN (de Vereniging van Estate Planners in het Notariaat).

2. De Notariswet en het Burgerlijk Wetboek

In de Wet op het notarisambt is bepaald dat de notaris zijn ambt in onafhankelijkheid uitoefent en dat hij de belangen van alle bij de rechtshandeling betrokken partijen op onpartijdige wijze en met de grootst mogelijke zorgvuldigheid behartigt.

Als het gaat om de wilsbekwaamheid, is verder van belang dat in het Burgerlijk Wetboek (art. 3:33 BW) wordt bepaald dat een rechtshandeling:

- een op een rechtsgevolg gerichte wil vereist;
- die zich door een verklaring heeft geopenbaard.

De wet vervolgt in art. 3:34 BW met de bepaling dat als iemand wiens geestvermogens blijvend of tijdelijk zijn gestoord, iets verklaart, een met de verklaring overeenstemmende wil geacht wordt te ontbreken indien de stoornis een redelijke waardering van de bij de handeling betrokken belangen belette, of indien de verklaring onder invloed van die stoornis is gedaan.

In dit wetsartikel wordt ook aangegeven wat de sanctie is als iemands wil bij het verrichten van een rechtshandeling ontbreekt: de rechtshandeling is dan vernietigbaar en als het gaat om een eenzijdige rechtshandeling die niet tot een of meer bepaalde personen gericht was, is de rechtshandeling nietig. Als een testament gemaakt is door iemand die op dat moment niet wilsbekwaam was, is de sanctie, zo heeft de Hoge Raad bepaald, dat het testament nietig is.

Kortom, discussies omtrent iemands wilsbekwaamheid, kunnen tot rechtsonzekerheid leiden.

Genoeg redenen dus voor de notaris om zorgvuldig te zijn bij de beoordeling van de wilsbekwaamheid van een cliënt:

- vanuit de verplichtingen die het ambt met zich meebrengt, moet de notaris de belangen met de grootst mogelijke zorgvuldigheid behartigen;
- vernietigbaarheid en nietigheid liggen op de loer;
- en dat betekent dat wanneer de notaris tekortschiet in de zorgvuldigheid voor hem sprake kan zijn van financiële claims en tuchtrechtelijke maatregelen.

3. 'Stoornis van de geestvermogens'

De notaris wordt dus geacht te beoordelen of een cliënt in staat is zijn wil te bepalen en of hij ook in staat is deze wil te uiten en zijn eigen belangen redelijk te waarderen. Het is duidelijk dat dit geen makkelijke taak is. De notaris is immers geen arts en heeft op het terrein van de wilsbekwaamheid over het algemeen geen aparte opleiding gehad.

En hoe zit het wanneer iemand geen duidelijke stoornis van geestvermogens heeft, maar wel onder invloed van iemand staat? Of als iemand wordt bedreigd en op die manier gedwongen wordt bijvoorbeeld een testament te maken? Hoe toets je dat als notaris? Je weet immers niet wat er thuis allemaal gebeurt. Leiden beïnvloeding of bedreiging tot nietigheid van een testament? Er lijkt geen sprake te zijn van een stoornis van geestvermogens. Het probleem is eerder dat iemand zijn wil niet op een goede en onafhankelijke manier heeft kunnen vormen, maar dat dit onder dwang of misbruik van omstandigheden is gebeurd.

En wat staat de notaris vervolgens te doen als geconstateerd wordt dat sprake is van een stoornis van de geestvermogens van een cliënt? Niet elke stoornis leidt immers tot de conclusie dat een bepaalde rechtshandeling niet meer verricht kan worden door de cliënt. De aard van de rechtshandeling kan daarbij ook verschil maken.

4. Toetsing door de notaris

Vooropstaat dat de notaris bij de beoordeling van de wilsbekwaamheid van een cliënt, uitgaat van zijn eigen waarnemingen. Ook in de (tucht)rechtspraak zijn deze eigen bevindingen van de notaris van groot belang.

Maar een notaris is geen arts. Daarom is een protocol/stappenplan opgesteld dat de notaris kan helpen bij de beantwoording van vraagstukken die spelen bij de beoordeling van de wilsbekwaamheid van cliënten.

5. Protocol/stappenplan

Zoals hiervoor aangegeven, zal de notaris allereerst uitgaan van zijn eigen waarnemingen bij de beoordeling van de wilsbekwaamheid van een cliënt. Ook uit het tuchtrecht blijkt dat de notaris een eigen, en vrij ruime, beoordelingsvrijheid heeft. Ook de aard van de te verrichten rechtshandelingen speelt hierbij een rol.

Vaak zal snel duidelijk zijn of iemand al dan niet wilsbekwaam is. Maar het gaat juist om de twijfelgevallen, het 'onderbuikgevoel' dat het niet helemaal in orde is.

In 2013 is een stappenplan (protocol) opgesteld door de KNB, de EPN, de Stichting Alzheimer Nederland en de VIA (de Vereniging van Indicerende en Adviserende Artsen). Er zijn in het hiervoor bedoelde protocol een aantal aandachtspunten (alarmbellen) verwoord, die er aanleiding toe kunnen geven dat de notaris extra scherp moet opletten. Deze aandachtspunten zijn over het algemeen voor de hand liggend, maar geven de notaris wel houvast bij het nemen van beslissingen en voor een goede dossieropbouw.

Het protocol is overigens niet meer dan dat. Het is niet opgenomen in de beroepsregels voor notarissen, maar duidelijk is inmiddels wel dat wanneer een (tucht)rechter een oordeel moet geven over een klacht die tegen een notaris is ingediend vanwege het mogelijk onjuist beoordelen van iemands wils(on)bekwaamheid, het al dan niet gevolgd hebben van het protocol een belangrijke rol speelt.

Waar je als notaris zoal alert op moet zijn:

- Wat is de leeftijd van de cliënt? Als iemand de 90 gepasseerd is, wil dat natuurlijk niet zeggen dat iemand direct wilsbekwaam is, maar het vraagt wel extra oplettendheid van de notaris.
- Wie heeft de afspraak met de notaris gemaakt? Als iemand anders het initiatief genomen heeft voor het bezoek aan de notaris, wil ook dat niet direct iets zeggen over de wilsbekwaamheid van een cliënt, maar ook dit punt vraagt om extra oplettendheid. Overigens is dit een lastig punt; het gebeurt natuurlijk met meer dan grote regelmaat dat een kind de afspraak voor een ouder op leeftijd maakt, vaak is dat met geen andere reden dan dat de drempel hiervoor voor de ouder hoog kan zijn.
- Verzorgt de cliënt nog zelf zijn administratie of doet iemand anders dat?
- Woont iemand nog zelfstandig of in een zorginstelling?
- Wordt een testament binnen een korte periode met regelmaat aangepast?
- Komt de cliënt met instructies van iemand anders met betrekking tot de inhoud van het op te stellen testament naar kantoor? Met andere woorden, is er sprake van beïnvloeding door iemand anders?
- Hoe ingewikkeld en/of ongebruikelijk zijn de regelingen die in de akte moeten worden opgenomen?
- En, niet onbelangrijk, zijn er medische indicaties, zoals een verstandelijke handicap, depressiviteit of een diagnose van de ziekte van Alzheimer?

In alle gevallen geldt dat een notaris met een cliënt 'onder vier ogen' moet praten, zodat iemand altijd vrijuit kan spreken. Soms gebeurt dit in de eigen woonomgeving van de cliënt, zodat iemand zo veel mogelijk op zijn gemak is. In het protocol is verder uitgewerkt op welke manier met een cliënt gesproken kan worden, wat voor soort vragen gesteld kunnen worden en er worden handvatten voor de gesprekstechniek gegeven. Afhankelijk van de bevindingen van de notaris, kan vervolgens een arts gevraagd worden een onderzoek te doen naar de wilsbekwaamheid van de cliënt.

In zijn dossier zal de notaris zoveel mogelijk vastleggen dat hij het protocol gevolgd heeft en op welke manier hij dat gedaan heeft.

Bij het protocol is ook een handreiking gevoegd die is opgesteld in samenwerking met de Stichting Alzheimer

Nederland. Hierin worden signalen van dementie aangegeven en worden de verschillende stadia van dementie onderscheiden. Overigens wordt in deze handreiking uitdrukkelijk aangegeven dat de diagnose Alzheimer niet voor iedere patiënt direct iets zegt over de wils(on)bekwaamheid. De diagnose is wel een reden voor nader onderzoek naar de wilsbekwaamheid.

En wat nu als de notaris twijfel heeft, het protocol volgt en het nodig vindt dat de wilsbekwaamheid door een arts beoordeeld wordt, maar de cliënt hiermee niet akkoord gaat? Naar onze mening moet de notaris er dan op aandringen dat er toch een beoordeling door een arts komt. De cliënt moet erop gewezen worden dat dit voortvloeit uit de eisen van zorgvuldigheid die een notaris moet betrachten, maar de cliënt moet ook op zijn eigen belang (of dat van zijn erfgenamen) gewezen worden. Je wilt immers niet dat een testament getekend wordt dat uiteindelijk geen werking kan hebben.

Hierbij zal overigens ook de aard van de rechtshandeling een rol spelen. Wanneer iemand een testament wil opmaken omdat hij een uitsluitingsclausule van toepassing wil laten zijn op de verkrijging van zijn kinderen, is dit minder ingrijpend dan wanneer iemand één van de kinderen wil onterven. Dit maakt ook meteen duidelijk dat de familierelaties een rol kunnen spelen bij de beoordeling door de notaris van de vraag of iemand nog goed in staat is om de gevolgen van de rechtshandeling te begrijpen.

6. Een aantal uitspraken

Om het bovenstaande verder toe te lichten en aan te geven hoe in de rechtspraak wordt omgegaan met het vraagstuk van de wilsbekwaamheid en de mogelijke nietigheid van testamenten, bespreken we hierna een aantal uitspraken:

Rechtbank Midden-Nederland 18 juni 2014, ECLI:NL:RBMNE:2014:2852

Moeder is overleden in 2012. Zij was gehuwd met vader en op dat moment hadden zij drie kinderen. In 2010 is het vermogen van moeder onder bewind gesteld.

In 2011 heeft moeder een testament gemaakt en zij heeft daarbij twee kinderen als erfgenamen uitgesloten; deze kinderen krijgen wel een legaat van een bedrag gelijk aan de legitieme portie. Vader en het andere kind zijn tot erfgenaam benoemd, ieder voor 50%.

De overleden kinderen stellen dat moeder vanwege een geestelijke stoornis niet in staat was te overzien wat de gevolgen van haar testament zouden zijn. Zij stellen dat moeder in het najaar van 2011 is gezien door een geriater en een neuroloog. Die spraken van een ernstige vasculaire dementie bij moeder. Daarnaast had moeder als gevolg van een beroerte onder meer last van cognitieve stoornissen en tijdsdesoriëntatie. Volgens de overleden kinderen

heeft de notaris onvoldoende onderzoek gedaan naar de wilsbekwaamheid van moeder. De medische gezondheid van moeder en het feit dat zij haar testament ingrijpend heeft gewijzigd bij een andere notaris dan haar vaste notaris leidt volgens de overleden kinderen tot de conclusie dat het laatste testament niet in overeenstemming was met de wil van moeder en zij vorderen een verklaring voor recht dat het testament nietig is.

Uit diverse verklaringen van de kleinkinderen van moeder blijkt dat zij ernstig verward was, haar kleinkinderen veelal niet herkende en niet meer goed uit haar woorden kwam. Dit blijkt ook uit verklaringen buiten de familie. Blijkens een verklaring van een specialist ouderengeneeskunde zijn er aanwijzingen dat moeder de inhoud van haar testament alleen zou kunnen begrijpen als dit op een zeer eenvoudige wijze aan haar wordt uitgelegd en dat moet worden betwijfeld of zij de strekking en de gevolgen van haar testament heeft begrepen.

Uit de gegeven feiten en omstandigheden staat volgens de rechtbank vast dat moeder ten tijde van het opmaken van haar testament leed aan een geestelijke stoornis, waardoor zij vermoedelijk de inhoud en de gevolgen daarvan niet kon overzien. Daarbij is het testament niet bij haar vaste notaris maar bij een andere notaris opge maakt die geen uitgebreid onderzoek naar de wilsbekwaamheid van moeder heeft gedaan en niet heeft gecontroleerd of zij de inhoud en de gevolgen van haar testament begreep. Dit heeft tot gevolg dat ingevolge art. 3:34 lid 1 BW een met een uiterste wilsbeschikking overeenstemmende wil geacht wordt te ontbreken. De rechtbank is daarom van oordeel dat het testament van moeder door ontbreken van de wil op grond van art. 3:34 lid 2 BW nietig is.

Tegen deze uitspraak is hoger beroep ingesteld en op 14 januari 2020 heeft het Gerechtshof Amsterdam (ECLI:NL:GHAMS:2020:92) geconcludeerd dat bij moeder weliswaar sprake was van cognitieve stoornissen, maar dat niet is komen vast te staan dat zij ten tijde van het opmaken van haar testament leed aan vasculaire dementie, althans aan een stoornis in zodanige ernstige vorm dat de uiterste wilsverklaring van moeder onder invloed daarvan is gedaan of dat die stoornis een redelijke waardering van de bij de uiterste wilsverklaring betrokken belangen heeft belet.

Voorts is volgens het hof niet gebleken van bedrog of misbruik van omstandigheden. Er was volgens het hof dus geen sprake van een nietig testament.

Kamer voor het notariaat Arnhem-Leeuwarden 12 februari 2019, ECLI:NL:TNORARL:2019:76

Op 30 juni 2017 is X overleden. Zij had bij testament op 29 september 2009 over haar nalatenschap beschikt. De dochter van X is in dat testament overleden. De dochter verwijsde de notaris dat hij, ondanks duidelijke contra-indica-

ties zoals de hoge leeftijd van X (80 jaar) en het feit dat X niet meer in staat was haar eigen vermogen te beheren, onzorgvuldig heeft gehandeld omdat hij een testament heeft gepasseerd zonder nader onderzoek naar de wilsbekwaamheid van X. Het laatste testament is gepasseerd bij een andere notaris dan de huisnotaris die eerder altijd werd ingeschakeld en de inhoud van het laatste testament is complex en wijkt ingrijpend af van het eerdere testament. De dochter stelt zich op het standpunt dat de notaris genoeg redenen had om te twijfelen aan de wilsbekwaamheid van X en dat hij daar nader onderzoek naar had moeten doen.

De notaris was op de hoogte van de hoge leeftijd van X en van het feit dat zij haar eigen administratie niet meer deed. Dit gaf hem echter geen aanleiding om te twijfelen aan de wilsbekwaamheid. X heeft zelf de afspraak gemaakt en is zonder begeleiding naar kantoor gekomen. De notaris heeft aangegeven dat hij ruim een uur met X heeft gesproken en dat daar geen anderen bij aanwezig waren. X heeft duidelijk aangegeven wat haar wensen waren en de reden dat zij niet haar huisnotaris heeft ingeschakeld. Voorts vormde de wijziging van het testament in 2009 een uitwerking van de wijziging die erflaatster al in 2008 bij haar huisnotaris had gedaan.

De Kamer is van oordeel dat niet is vast komen te staan dat de notaris had behoren te twijfelen aan de wilsbekwaamheid van X en/of nader onderzoek daarna had moeten doen. De klacht van de dochter wordt ongegrond verklaard.

De dochter heeft een beroepschrift ingediend bij het Gerechtshof Amsterdam (ECLI:NL:GHAMS:2020:248) tegen deze beslissing van de Kamer. De dochter voert aan dat er mogelijk sprake is geweest van beïnvloeding door derden en dat de notaris daar ook onvoldoende onderzoek naar heeft gedaan. Er komen nu wat andere apen uit de mouw en, anders dan de Kamer, is het hof van oordeel dat de klacht van de dochter gegrond is. Het hof concludeert dat de notaris bij de totstandkoming van het testament onvoldoende zorgvuldig heeft gehandeld. Daarbij is met name van belang dat het initiatief tot het wijzigen van het testament afkomstig was van de zoon, die de notaris privé kende, dat de zoon het voorstel voor de inhoud van het testament heeft gedaan (waarmee X zich overigens wel akkoord heeft verklaard) en de notaris op basis daarvan het testament heeft opgemaakt. Daarnaast heeft de notaris het testament onmiddellijk, na één bespreking van een uur, gepasseerd terwijl niet is gebleken dat er (medische) spoed bestond. De notaris had meer zorgvuldigheid moeten betrachten bij zijn beoordeling van de wilsbekwaamheid van X en in dat verband alerter moeten zijn op mogelijke beïnvloeding door de zoon. Op grond van het vorenstaande is het hof aldus van oordeel dat de klacht gegrond is.

Kamer voor het Notariaat 's-Hertogenbosch 16 maart 2020, ECLI:NL:TNORSHE:2020:8

Uit het huwelijk van een echtpaar zijn twee dochters en een zoon geboren. Moeder is in 2010 overleden en vader in 2018. Vader heeft in 2007, in mei 2010 en in juli 2010 bij testament over zijn nalatenschap beschikt. In het testament van 2007 zijn, voor het geval moeder eerder zou zijn overleden, de drie kinderen tot erfgenamen benoemd. Dochter X is benoemd tot executeur en afwikkelingsbewindvoerder. Bij testament van mei 2010 heeft vader wederom zijn drie kinderen tot erfgenamen benoemd. Aanvullend heeft hij bepaald dat dochter X het restant van een geldlening die hij haar had verstrekt, dient in te brengen in zijn nalatenschap. Daarnaast heeft vader dochter Y en zoon Z benoemd tot executeurs en afwikkelingsbewindvoerders. Bij het laatste testament, wederom bij dezelfde notaris opgemaakt, heeft vader dochter X onterfd en dochter Y en zoon Z tot zijn erfgenamen benoemd. De inbrengverplichting ten aanzien van de lening van dochter X heeft vader opnieuw opgenomen. Tot slot heeft vader dochter Y tot executeur en afwikkelingsbewindvoerder benoemd.

Dochter X verwijt de notaris dat hij onvoldoende zorgvuldigheid heeft betracht bij de beoordeling van de wilsbekwaamheid van vader bij het opstellen en passeren van zijn laatste testament. Volgens dochter X waren er meerdere indicatoren aanwezig die aanleiding gaven om het protocol te volgen en de wilsbekwaamheid van vader te (laten) beoordelen. Dochter X benoemt onder meer de navolgende indicatoren:

- (i) de 82-jarige leeftijd van vader;
- (ii) de verminderde geheugenfunctie sinds 2006;
- (iii) het feit dat hij binnen drie maanden zijn tweede testament heeft gewijzigd en de inhoud van het derde testament ingrijpend afwijkt van het eerdere testament;
- (iv) de beïnvloeding door dochter Y en de zoon die aanwezig waren bij het bezoek aan de notaris en het financiële belang dat zij hadden bij zijn laatste testament.

De notaris heeft aangegeven dat vader steeds zelf telefonisch contact heeft opgenomen met het notariskantoor. Er is telkens uitgebreid met vader gesproken over zijn wensen en hij heeft zelf duidelijk gemaakt wat hij wilde regelen en de reden daarvan. Voor het passeren van de testamenten is wederom uitgebreid met vader gesproken. Daarbij waren geen anderen aanwezig. De notaris heeft aangegeven dat allereerst de cliënt op zijn gemak wordt gesteld en dat hij wat algemene vragen stelt over het woonadres en de (klein)kinderen. Er wordt daarbij gelet op de vlotheid en inhoud van de reactie en lichaamstaal van de cliënt. Vervolgens wordt aan de cliënt gevraagd in eigen woorden aan te geven wat er in het testament staat.

Er was geen enkele aanleiding om te twijfelen aan de wilsbekwaamheid van vader. De kamer is van oordeel dat de notaris voldoende alert is geweest op de wilsbekwaamheid van vader. Voorts is de kamer van oordeel dat niet aannemelijk is dat vader door beïnvloeding niet in staat was zelfstandig zijn wil te bepalen. De kamer verklaart de klacht van dochter X ongegrond.

*Rechtbank Limburg 24 juni 2020,
ECLI:NL:RBLIM:2020:4575*

Moeder heeft in 2010 een testament gemaakt, waarin zij drie van haar kinderen als erfgenaam uitsluit en haar zoon tot enig erfgenaam en executeur benoemd.

Na het overlijden van moeder stellen de drie onderfde kinderen dat het testament van moeder nietig is, omdat sprake zou zijn van forse cognitieve stoornissen, passend bij Korsakov-dementie dan wel frontale dementie, en van verwardheid. Deze stelling wordt door de rechtbank verworpen omdat weliswaar duidelijk is dat moeder verwarde perioden kende, maar dat zij ten tijde van het opmaken van het testament nog zelfstandig woonde en gebleken is dat zij vaak een helder bewustzijn had en haar waarnemingen normaal waren. Een rol speelt ook dat het om een relatief eenvoudig testament gaat, dat zelfs met een relatief laag kennisniveau te begrijpen is.

De onderfde kinderen hebben daarnaast gesteld dat sprake zou zijn van misbruik van omstandigheden omdat de zoon moeder volledig zou hebben geïsoleerd en van hem afhankelijk zou hebben gemaakt. De Rechtbank verwerpt ook dit beroep omdat misbruik van omstandigheden uitdrukkelijk geen grond is voor de vernietiging van een testament (art. 4:43 lid 1 BW).

7. Concluderend

Nederland vergrijst. Notarissen zullen daarom steeds meer te maken krijgen met vraagstukken omtrent de wilsbekwaamheid van hun cliënten. Het protocol geeft hierbij houvast, maar de uiteindelijke beslissing over het al dan niet kunnen tekenen van een akte zal door de notaris zelf moeten worden genomen.

Uit de hiervoor genoemde (tucht)uitspraken blijkt dat uiterste zorgvuldigheid, het laten verrichten van een onderzoek door een arts en een goede dossieropbouw cruciaal zijn om vernietigbaarheid of zelfs nietigheid van akten te voorkomen. Daarnaast kan door de notaris hiermee zo veel mogelijk voorkomen worden dat tuchtklachten tegen hem tot een maatregel leiden.

Het is soms een spagaat waarin de notaris terechtkomt. Lang niet altijd is direct duidelijk welke beslissing de juiste is en daarbij kan een behoorlijke druk op de notaris gezet worden. De notaris heeft enerzijds een ministerieplicht. Dit betekent dat de notaris verplicht is de hem bij of krachtens de wet opgedragen of door een partij verlangde werkzaamheden te verrichten. Deze ministerie-

plicht geldt echter niet onverkort. In bepaalde gevallen moet de notaris zijn dienst weigeren. Dit speelt bijvoorbeeld als de werkzaamheid tot strijd met het recht of de openbare orde leidt of wanneer het gaat om handelingen met een ongeoorloofd doel of gevolg. Bij wilsonbekwaamheid zal dus niet worden gepasseerd.

Steeds duidelijker blijkt dat het van groot belang is dat cliënten hun zaken op tijd regelen en niet wachten tot het (bijna) te laat is!

Informatie: h.linthorst@vbcnotarissen.nl